

Teza: dochodzenie.

W postępowaniu dyscyplinarnym, w fazie dochodzenia, rzecznik dyscyplinarny podejmuje decyzje w oparciu o ustalony stan faktyczny, który jest efektem obiektywnych rozstrzygnięć dotyczących wszystkich dowodów zgłoszonych przez strony postępowania oraz - mając na względzie rolę rzecznika dyscyplinarnego w tym postępowaniu - dowodów przeprowadzonych z urzędu.

WO-72/19

POSTANOWIENIE

Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Stanisław Chmielewski

Sędziowie: SWSD Karol Korczyński, SWSD Małgorzata Sajdak .

Protokolant: Magdalena Senderska

po rozpoznaniu w Warszawie, na posiedzeniu w dniu 8 listopada 2019 roku,

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Krzysztofa

Bodio,

zażalenia radców prawnych: A. K. (1), A. K. (2), M. S. (2), B. M., T. S., M. R., T. K., A. S., K. S., W. S. (1), H. T., E. F., G. G., M. O., reprezentowanych przez radcę prawnego A. K. (1),

na Postanowienie Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Rady Radców Prawnych w Warszawie z dnia 21 lutego 2019 roku - sygnatura akt: GRD 7/2018 - o umorzeniu dochodzenia w sprawie skargi radców prawnych: A. K. (1), A. K. (2), M. S. (2), B. M., T. S., M. R., T. K., A. S., K. S., W. S. (1), H. T., E. F., G. G., M. O. na Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie W. C. oraz członków Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie,

na podstawie art. 437 §1 i art. 436 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1987) w zw. z art. 74¹ pkt 1 i art. 70^J ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych oraz na podstawie art. 62 ust.2 i art. 68 ust. 1 i 2 w/w ustawy o radcach prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2115 z póź. zm.).

postanawia

1.

Uchyla Postanowienie Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Rady Radców Prawnych w Warszawie z dnia 21 lutego 2019 r. o umorzeniu dochodzenia - sygnatura akt GRD 7/2018,

2.

Przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Głównemu Rzecznikowi Dyscyplinarnemu Krajowej Rady Radców Prawnych w Warszawie,

3.

Kosztami postępowania w wysokości 1.300,00 (słownie: jeden tysiąc trzysta 00/100) złotych obciążą Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 8 maja 2017r., które do Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego KIRP w Warszawie wpłynęło w dniu 23.06.2017r., radcowie prawni: A. K. (1), A. K. (2), M. S. (2), B. M., T. S., M. R., T. K., A. S., K. S., W. S. (1), H. T., E. F., G. G. oraz M. O. wnieśli do Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego o złożenie wniosku o ukaranie Dziekana OIRP w Warszawie W. C. oraz członków Rady OIRP w Warszawie za to, że w okresie pełnienia swych funkcji sprzeniewierzyli się swoim obowiązkom w samorządzie radców prawnych, objętych kognicją OIRP w Warszawie nierzetelnie realizując zadania tego samorządu na terenie byłego województwa płockiego, w zakresie szkoleń zawodowych, integracji zawodowej środowiska radców prawnych z tego terenu oraz działając wbrew woli radców prawnych z tego terenu jako wyborców, w tym w szczególności w zakresie zarządzania mieniem OIRP w Warszawie, w tym podejmując decyzję o sprzedaży lokalu OIRP w Warszawie, położonego w Płocku przy w budynku przy ul. (...), a następnie sprzedając tenże lokal, tj. czynu z art. 64 ust. 1 i ust.2 pkt 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego KIRP w Warszawie, po przeprowadzeniu czynności sprawdzających, postanowieniem z dnia 21 września 2017r. odmówił wszczęcia dochodzenia. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że brak jest jakichkolwiek podstaw do przypisania radcy prawnemu W. D. Rady OIRP w Warszawie popełnienia zarzuconego mu czynu,

Zażaleniem z dnia 9 października 2017r. skarżący zaskarżyli postanowienie Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 21 września 2017r. i wnieśli o jego uchylenie. Wyższy Sąd Dyscyplinarny KIRP w Warszawie postanowieniem z dnia 16 marca 2018r. wobec uwzględnienia w części zarzuty sformułowane w zażaleniu uchylił w całości zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do rozpoznania Głównemu Rzecznikowi Dyscyplinarnemu KIRP w Warszawie. W uzasadnieniu orzeczenia Wyższy Sąd Dyscyplinarny KIRP w Warszawie wskazał na braki postępowania sprawdzającego, których stwierdzenie - w kontekście treści §14 i §15 ust.5 Uchwały Nr 98/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych - powoduje, że zaskarżone postanowienie zostało wydane bez podstaw faktycznych i jest przedwczesne.

Główny Rzecznik Dyscyplinarny KIRP w Warszawie postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2018r. wszczął dochodzenie w sprawie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez radcę prawnego W. D. OIRP w Warszawie oraz członków Rady OIRP w Warszawie za to, że w okresie pełnienia swych funkcji sprzeniewierzyli się swoim obowiązkom w samorządzie radców prawnych, objętych kognicją OIRP w Warszawie nierzetelnie realizując zadania tego samorządu na terenie byłego województwa płockiego, w zakresie szkoleń zawodowych, integracji zawodowej środowiska radców prawnych z tego terenu oraz działając wbrew woli radców prawnych z tego terenu, jako wyborców, w tym w szczególności w zakresie zarządzania mieniem OIRP w Warszawie, w tym podejmując decyzję o sprzedaży lokalu OIRP w Warszawie, położonego w Płocku przy w budynku przy ul. (...) oraz przeprowadził postępowanie dowodowe.

Następnie Główny Rzecznik Dyscyplinarny KIRP wydał w dniu 21 lutego 2019r. Postanowienie o umorzeniu postępowania w sprawie uznając, że - co przedstawiono w uzasadnieniu - postępowanie dowodowe dało podstawy do uznania, że w sprawie zachodzi „stan braku tzw. faktycznej podstawy procesu.”, gdyż zebrany materiał dowodowy nie pozwala przyjąć, że Dzekan OIRP w Warszawie i radcowie prawni będący członkami Rady OIRP w Warszawie, popełnili jakikolwiek czyn sprzeczny z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu, który stanowiłby przewinienie dyscyplinarne, a konsekwencją tego stanu sprawy jest umorzenie postępowania dyscyplinarnego na podstawie art. 17 §1 pkt 1 k.p.c.

Powyższe postanowienie, wnosząc odwołanie z dnia 12 marca 2019 r., zaskarżyli w całości pokrzywdzeni radcowie prawni reprezentowani przez pełnomocnika r.pr. A. K. (1), który zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1.

na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.lc. obrazę przepisów prawa materialnego, w postaci art. 64 ust. 1 i ust.2 pkt 1i2 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych - poprzez niewłaściwą jego wykładnię i zastosowanie;

2.

na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów prawa procesowego w postaci:

a)

Art. 17§ 1 pkt 1 k.p.k., art. 49§1 k.p.k., art. 316§ 1 k.p.k. w zw. z art. 325a §2 k.p.k. i w zw. z art.74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych - poprzez niewłaściwą ich wykładnię i nieprawidłowe zastosowanie;

b)

Art. 16§ 1 i §2 k.p.k., art. 317§ k.p.k. w zw. z art. 325a §2 k.p.k. i w zw. z art.74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych - poprzez ich nieuzasadnione niezastosowanie;

3.

na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść postanowienia, polegający na przyjęciu, iż „/.../ Zwrócić przy tym należy na fakt, że w ramach Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie nie ma żadnych wyodrębnionych, mniejszych struktur, a radcowie prawni mieszkający na terenie płocka i okolic nie stanowią żadnej odrębnej jednostki, ale są członkami izby warszawskiej i w ich imieniu decyzje podejmowane są przez ustawowo do tego powołane organy /.../” podczas, gdy Główny Rzecznik Dyscyplinarny KIRP zaniedbał w istocie sprawdzenia kwestii, na gruncie materiału dowodowego dostarczonego/ przedłożonego do akt sprawy przy piśmie z dnia 03.08.2018r., w postaci projektów uchwał, jakie Rada OIRP w Warszawie podjęła w roku 2002 i 2003, w zakresie m.in. wyodrębnienia Klubu Prawnika w Płocku.

Jednocześnie skarżący wnieśli, stosownie do treści art. 464 k.p.k. o rozpoznanie odwołania na posiedzeniu jawnym, co pozwoli na bezpośredni udział w postępowaniu i zaprezentowanie stanowiska oraz, mając na uwadze zgłoszone zarzuty, o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia postępowania przez Głównego rzecznika Dyscyplinarnego KIRP w Warszawie.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie zważył, co następuje - odwołanie pokrzywdzonych jest uzasadnione i zasługuje na uwzględnienie.

Zasady postępowania dyscyplinarnego w stosunku do radców prawnych regulują przepisy ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (Dz. U. z 2018r. poz. 2115 i 2197 oraz z 2019 r. poz. 730 i 1673) - zwanej dalej „Ustawą”, w szczególności przepisy art. 61¹ - 62⁵ oraz art. 64 - 74¹ stanowiące Rozdział 6 „Odpowiedzialność dyscyplinarna”.

Jest w sprawie bezsporne, że Główny Rzecznik Dyscyplinarny KIRP w Warszawie w dniu 23 kwietnia 2018 roku wszczął postępowanie dyscyplinarne poprzez wszczęcie dochodzenia, w związku ze skargą radców prawnych A. K. (1), A. K. (2), M. S. (2), B. M., T. S., M. R., T. K., A. S., K. S., W. S. (2), H. T., E. F., G. G. oraz M. O., którzy w ten sposób stali się stroną postępowania dyscyplinarnego jako pokrzywdzeni wraz z prawami z tej sytuacji wynikającymi, w szczególności prawem do składania zeznań i zgłaszaniem/wnoszeniem wniosków dowodowych w czasie jego trwania.

W postępowaniu dyscyplinarnym, w fazie dochodzenia, organ je prowadzący decyzje podejmuje w oparciu o ustalony stan faktyczny, który jest efektem obiektywnych rozstrzygnięć dotyczących wszystkich dowodów zgłoszonych przez jego strony oraz - mając na względzie rolę rzecznika dyscyplinarnego w tym postępowaniu - dowodów przeprowadzonych z urzędu albowiem w/w organ jest ustawowo zobowiązany do ustalenia prawdy oraz wyciągnięcia wniosków mając na względzie zasadę logicznego „zgodnego z zasadami doświadczenia życiowego i stosując przepisy normujące odpowiedzialność dyscyplinarną radców prawnych.

Zgodnie z art. 64 ust. 1 Ustawy radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków

zawodowych. Ponadto, zgodnie z treścią Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, każdy radca prawny obowiązany jest stosować się do uchwał samorządu radców prawnych oraz obowiązany jest dbać o godność zawodu w toku działalności publicznej i w życiu prywatnym, a naruszeniem godności jest w szczególności takie postępowanie, które mogłoby zdyskredytować radcę prawnego w opinii publicznej lub podważyć zaufanie do zawodu radcy prawnego.

Przechodząc do analizy niniejszej sprawy należy wskazać, że Główny Rzecznik Dyscyplinarny KIRP w Warszawie był zobowiązany do rozpatrzenia skargi i uprawniony do wydania zaskarżonego postanowienia, ale nastąpiło to przedwcześnie i z naruszeniem zasad proceduralnych, na co zasadnie wskazują w odwołaniu pokrzywdzeni radcowie prawni formułując swoje zarzuty.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wnoszący odwołanie radcowie prawni słusznie podnieśli - w oparciu o art. 438 pkt 3 k.p.k. - zarzut sprowadzający się do błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść postanowienia, polegający na przyjęciu, iż „... Zwrócić przy tym należy uwagę na fakt, że w ramach Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie nie ma żadnych wyodrębnionych, mniejszych struktur, a radcowie prawni mieszkający na terenie Płocka i okolic nie stanowią żadnej odrębnej jednostki, ale są członkami izby warszawskiej i w ich imieniu decyzje podejmowane są przez ustawowo do tego powołane organy ...” przy jednoczesnym zaniechaniu przez organ prowadzący dochodzenie, sprawdzenia/ustalenia tej kwestii na gruncie materiału dowodowego przedstawionego w sprawie przez wnoszących skargę pokrzywdzonych przy pismach z dnia: 16.05. i 03.08.2018 r., w tym w szczególności w postaci projektów uchwał jakie Rada OIRP w Warszawie podjęła w 2002 i 2003 roku w zakresie - między innymi - wyodrębnienia Klubu Prawnika w Płocku. Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia ustalenie „o braku istnienia wyodrębnionej struktury samorządowej w Płocku” jest jedną z podstaw wydanego orzeczenia, ale zostało ono oparte na niepełnym materiale dowodowym. Jednocześnie w uzasadnieniu brak jest przekonującego wyjaśnienia powodu nie przeprowadzenia postępowania dowodowego w celu sprawdzenia lub ustalenia okoliczności lub faktów zgłoszonych przez stronę postępowania, tj. pokrzywdzonych, w czasie jego trwania, gdyż nie jest w tym zakresie wystarczającym postępowanie dowodowe sprowadzone do przesłuchania w charakterze świadka radców prawnych związanych ze złożeniem pisma-skargi wszczynającej postępowanie w sprawie oraz radców prawnych będących sekretarzem Rady OIRP w Warszawie, bez jednoczesnego przeprowadzenia dowodów przedstawionych lub wnioskowanych przez pokrzywdzonych po wszczęciu dochodzenia, w tym z dokumentów uprawdopodobniających istnienie wyodrębnionej struktury samorządu radców prawnych w Płocku - Klubu Prawnika. W tym stanie Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznaje, że jedynie postępowanie, tj. dochodzenie, przeprowadzone w pełnym - pod względem dowodowym - zakresie może być podstawą dla Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego KIRP w Warszawie dla dokonania ustaleń faktycznych, gdyż nie będą rodziły się już wątpliwości w tym zakresie w przyszłości albowiem ustalenia będą oparte na dowodach zgromadzonych w sposób pełny i obiektywny. W ten sposób powstanie podstawa faktyczna pozwalająca na wszechstronną i obiektywną ocenę sprawy, tj. kwestię ewentualnego nie zaistnienia lub zaistnienia przewinienia dyscyplinarnego i ewentualnych jego sprawców. W tym miejscu Wyższy Sąd Dyscyplinarny stwierdza, że dla prawidłowego rozpoznania niniejszej sprawy konieczne i celowe było, i jest nadal, uzyskanie dokumentów na jakie pokrzywdzeni radcowie prawni - korzystając ze swojego prawa procesowego - wskazali jako istotną okoliczność, a która została pominięta przed umorzeniem dochodzenia w dniu 21 lutego 2019 roku. Jest to także konieczne, gdyż Główny Rzecznik Dyscyplinarny KIRP w Warszawie wydając postanowienie z dnia 25 kwietnia 2018 roku o wszczęciu dochodzenia dokonał nakreślenia zakresu postępowania dowodowego poprzez opisanie sprawy, tj. opisanie zarzuczonego przewinienia dyscyplinarnego, co przesądziło ramy stanu faktycznego jako podstawy faktycznej orzeczenia. W tej sytuacji stwierdzone istotne braki w zakresie postępowania nakierowanego na ustalenie w/w podstawy orzekania w sprawie, do czego doszło wobec zaniechań organu prowadzącego dochodzenie stanowi pozbawienie strony tego postępowania możliwości obrony swoich interesów i praw w tej sprawie na etapie dochodzenia. To stwierdzone naruszenie zasad proceduralnych jest na tyle istotne, że zbędne staje się przeprowadzenie oceny pozostałych rozważań Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego przedstawionych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia w kontekście istnienia lub nie istnienia podstaw odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych wskazanych w skardze. W tej sytuacji, wobec stwierdzenia istotnego braku w stanie faktycznym będącym podstawą zaskarżonego postanowienia, Wyższy Sąd Dyscyplinarny na podstawie art. 436 k.p.k. w zw. z art.74¹ Ustawy postanowił ograniczyć rozpoznanie odwołania tylko do wskazanego

uchybień, gdyż rozpoznanie w tym zakresie jest wystarczające do wydania orzeczenia, a szczegółowe rozpoznanie pozostałych uchybień byłoby przedwczesne.

Jednocześnie Wyższy Sąd Dyscyplinarny, mając na względzie ustawowy obowiązek Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego prowadzącego postępowanie dyscyplinarne w formie dochodzenia, zwraca uwagę na konieczność dążenia do wyjaśnienia - przed podjęciem rozstrzygnięcia w sprawie w przyszłości - podniesionych przez pokrzywdzonych radców prawnych w odwołaniu okoliczności stanowiących uzasadnienie zarzutów postawionych zaskarżonemu postanowieniu, które ma charakter orzeczenia kończącego rozpoznanie sprawy. Mają one bezpośredni związek z opisem ewentualnego przewinienia dyscyplinarnego, pozycją procesową tych radców prawnych oraz ustaleniem osoby lub osób, którym zostaną ewentualnie przedstawione zarzuty w tym postępowaniu - nie przesądzając w tym momencie zasadności wniesionej skargi, ani rodzaju i zakresu przyszłych działań organu prowadzącego postępowanie. Przedstawione w odwołaniu zarzuty naruszenia prawa materialnego, tj. art.64 ust.1 l i ust. 2 pkt 1 i 2 Ustawy oraz prawa procesowego, tj. art. 17 §1 pkt 1 k.p.k., art.49 §1 k.p.k., art.316 §1 k.p.k. w zw. z art.325a §2 k.p.k. oraz art. 16 §1 i §2 k.p.k. ,art.317 §1 k.p.k. w zw. z art.325a §2 k.p.k. - nie oceniając obecnie ich słuszność - dotyczą istoty sprawy i w tej sytuacji winny być wskazaniem dla Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego co do zakresu uzupełnienia ustaleń w toku dochodzenia, a następnie w zakresie przeprowadzonej ich oceny prawno-procesowej podstaw ewentualnej odpowiedzialności dyscyplinarnej.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego winno to wykluczyć w przyszłości możliwość ich skutecznego ponownego podnoszenia. W tym miejscu celowe jest ponowne zasygnalizowanie ustawowego obowiązku każdego rzecznika dyscyplinarnego w związku z prowadzonymi postępowaniami, że musi on dążyć - bez przesądzania na wstępie nie zaistnienia lub zaistnienia deliktu dyscyplinarnego i jego popełnienia - do rozpoznania sprawy po zebraniu w sposób wszechstronny, pełny i obiektywny materiału dowodowego przy udziale stron postępowania. Następnie możliwe i konieczne jest przeprowadzenie w sprawie jego obiektywnej i racjonalnej oceny, uwzględniając podstawowe zasady procesowe z art.4 k.p.k. i art.7 k.p.k. stosowanymi w związku z art.74¹ Ustawy, w powiązaniu z przepisami z Uchwały Nr 98/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 września 2015r. w sprawie działania Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego, rzeczników dyscyplinarnych, a także ich zastępców oraz trybu i sposobu wyborów zastępców Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego i zastępców rzeczników dyscyplinarnych.

Mając powyższe na względzie Wyższy Sąd Dyscyplinarny, stwierdzając że zaskarżone postanowienie zostało wydane z naruszeniem prawa, orzekł jak w punktach 1 i 2 sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczona na podstawie art. 70⁶ ust.2 zdanie 2-ie Ustawy.